

Men valg er i sig selv ikke nok til at sikre demokratiet. En velfungerende lovgivende magt er af lige så stor vigtighed for sikring af menneskerettighederne, og Danmark har på den baggrund støttet kapacitetsopbygning af parlamentet i f.eks. Nepal og på Gaza/Vestbredden.

Retsvæsenet er en af de helt afgørende brikker i kampen for at sikre respekten for menneskerettighederne. Menneskerettighederne respekteres ikke, hvis der ikke er tale om et retssamfund, og Danmark har på den baggrund ydet støtte til retssektoeren i bl.a. Bangladesh, Nepal, Nicaragua og Mozambique. Danmark har også støttet ombudsmandsinstitutionerne i bl.a. Bolivia og Egypten.

Ud over regeringsinstitutionerne støtter vi en række vagthunde i form af civilsamfundsorganisationer på menneskerettighedsområdet, bl.a. i Bolivia, Burkina Faso, Gaza/Vestbredden og Kenya, og gennem Udenrigsministeriets samarbejdsaftale med Institut for Menneskerettigheder støttes opbygningen af uafhængige menneskerettighedsorganisationer i en række udviklingslande.

Kl. 15.20

En fri og uafhængig presse har også en helt central vagthundefunktion i forhold til myndighedernes respekt for menneskerettighederne, og de støttes i bl.a. Bangladesh, Bhutan, Burkina Faso, Kenya og Nicaragua.

Et lands evne og vilje til at overholde menneskerettighederne kan i særlig grad aflæses i dets behandling af dets sårbare grupper. Danmark har på den baggrund støttet indsatser for etniske minoriteter og oprindelige folks rettigheder i bl.a. Bangladesh og Bolivia. Børn er også en sårbar gruppe, og børns rettigheder har bl.a. stået på dagsordenen i samarbejdet med Ghana og Vietnam.

Respekten for kvinders rettigheder er et vigtigt indsatsområde, der dækker lige fra aktiviteter, der skal sikre kvinder mod vold, sådan som vi arbejder med det i f.eks. Bangladesh, til kvinders adgang til retssektoeren, sådan som vi arbejder med det i Zambia. Da regeringen tiltrådte, meddelte vi, at vi ville gøre en særlig indsats for kvinder i udviklingsarbejdet og satte 70 mio. kr. af til ekstra indsatser. Jeg kan oplyse, at 10 pct. af disse midler er gået til specifikke aktiviteter, der tager sigte på at styrke kvinders menneskerettigheder.

De nævnte eksempler lægger hovedvægten på de politiske borgerlige rettigheder. Det er imidlertid vigtigt at huske, at udviklingsbistan-

den målt i kroner og øre for størstedelens vedkommende rent faktisk ydes på områder, der løfter modtagerlandenes evner til at efterleve de økonomiske og sociale rettigheder, som altså er ligestillet med de borgerlige rettigheder. Når Danmark f.eks. støtter sundhedssektoeren eller uddannelsessektoeren i et af vore programsamarbejdslande, støtter vi samtidig landets evne til at overholde retten til sundhed eller retten til uddannelse. Det samme gør vi jo i hele vores fattigdomsbekæmpelsesstrategi i udviklingspolitikken.

Det er også vigtigt at være klar over, at der ydes en stor indsats for at fremme respekten for menneskerettighederne som en integreret del af det generelle udviklingsarbejde. I forbindelse med støtte til en række sektorprogrammer er der således indbygget komponenter, der dels skal sikre, at brugerne inddrages i beslutningsprocessen, dels oplyser dem om deres rettigheder. Her kunne man også nævne de reformprogrammer, Danmark støtter i en række programsamarbejdslande, og som sigter mod at gøre den offentlige forvaltning mere åben og gennemsigtig. Alt dette er tiltag, der er helt afgørende for, at borgernes rettigheder over for det offentlige respekteres, og deres mulighed for medindflydelse vokser.

Som nævnt er det helt afgørende for regeringen, at tingene bevæger sig, og at de bevæger sig i den rigtige retning. En aktiv robust dialog med fokus på de reelle handlemuligheder skal sikre, at vi yder et reelt bidrag hertil. Menneskerettighederne står således konstant på dagsordenen i vores udviklingsarbejde og drøftes f.eks. i forbindelse med årsforhandlingerne med de 15 programsamarbejdslande, og etableringen af en menneskerettighedsenhed i Udenrigsministeriet har styrket vores muligheder for effektiv overvågning af, i hvilket omfang vores samarbejdslande lever op til de forpligtelser, som de har påtaget sig i henhold til de internationale konventioner.

Lad mig runde denne del af med at konstatere, at også når det gælder menneskerettighederne, er udviklingsbistanden hjælp til selvhjælp. Det er de enkelte udviklingslande, der skal bygge et nationalt ejerskab til de processer, der skal sikre en bæredygtig gennemførelse af de internationale menneskerettighedskonventioner, for der er ingen erstatning for lokal forankring. Men når det er sagt, er det også klart, at vi har en bredere udenrigspolitisk interesse i disse spørgsmål. Krænkelser af menneskerettighederne i ud-